

Analiza independentă a bugetului municipiului Cahul

Notă de limitare a responsabilității

Această publicație a fost elaborată în cadrul proiectului „Informează, abilitază și acționează! Societatea civilă pentru o mai bună guvernare bugetară în Moldova”, care este implementat de Centrul Analitic Independent „Expert-Grup”, în calitate de partener principal, în consorțiu cu Fundația Konrad Adenauer (KAS, Germania), Centrul pentru Studii Est-Europene (CSEE, Lituania) și Institutul pentru Politici și Reforme Europene (IPRE). Proiectul este cofinanțat de Uniunea Europeană și Fundația Konrad Adenauer. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reprezintă neapărat punctele de vedere ale Uniunii Europene și Fundației Konrad Adenauer.

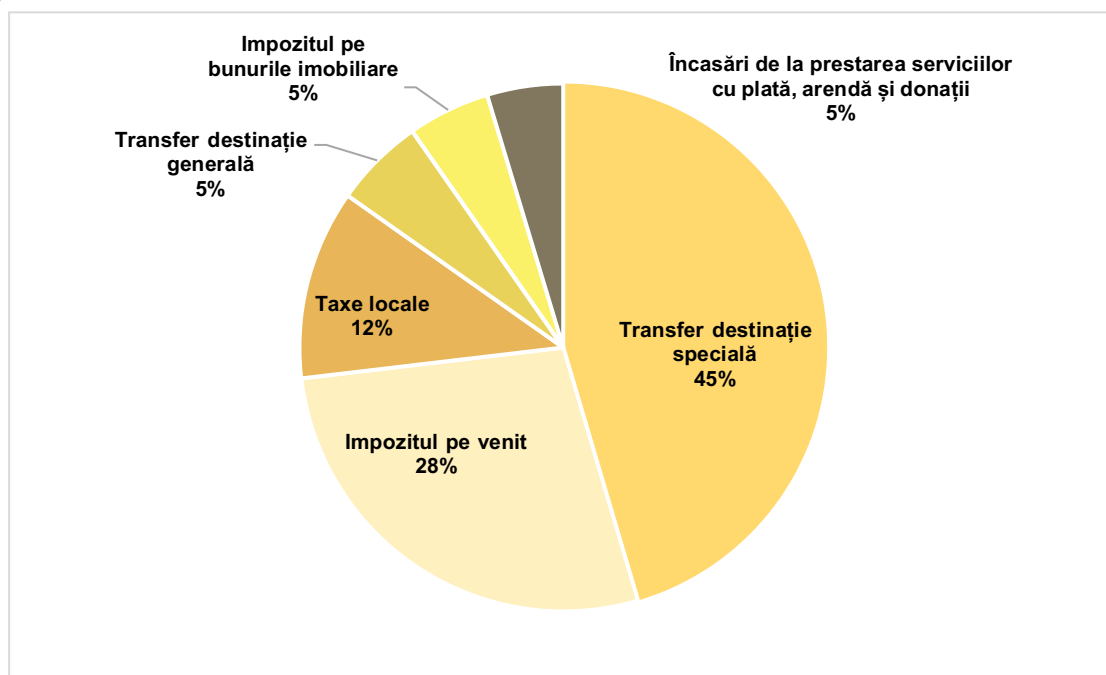
Bugetul municipiului Cahul pentru anul 2020

Venituri	Cheltuieli
122.69 milioane lei	126.49 milioane lei
+9% față de anul 2019	+13.3 față de anul 2019

Veniturile la bugetul municipiului Cahul provin din următoarele surse: transferuri de la bugetul de stat, taxe și impozite (ex. persoane fizice, persoane juridice) și alte venituri proprii. Din 122.69 milioane lei pe care primăria planifică să le încaseze în anul 2020, 62.60 milioane lei sau 50% sunt transferuri de la bugetul de stat, restul fiind colectate din taxele și impozitele locale. Principalele două surse pentru veniturile proprii sunt: impozitul pe venitul persoanelor fizice și taxele locale.

Care este sursa principală a veniturilor?

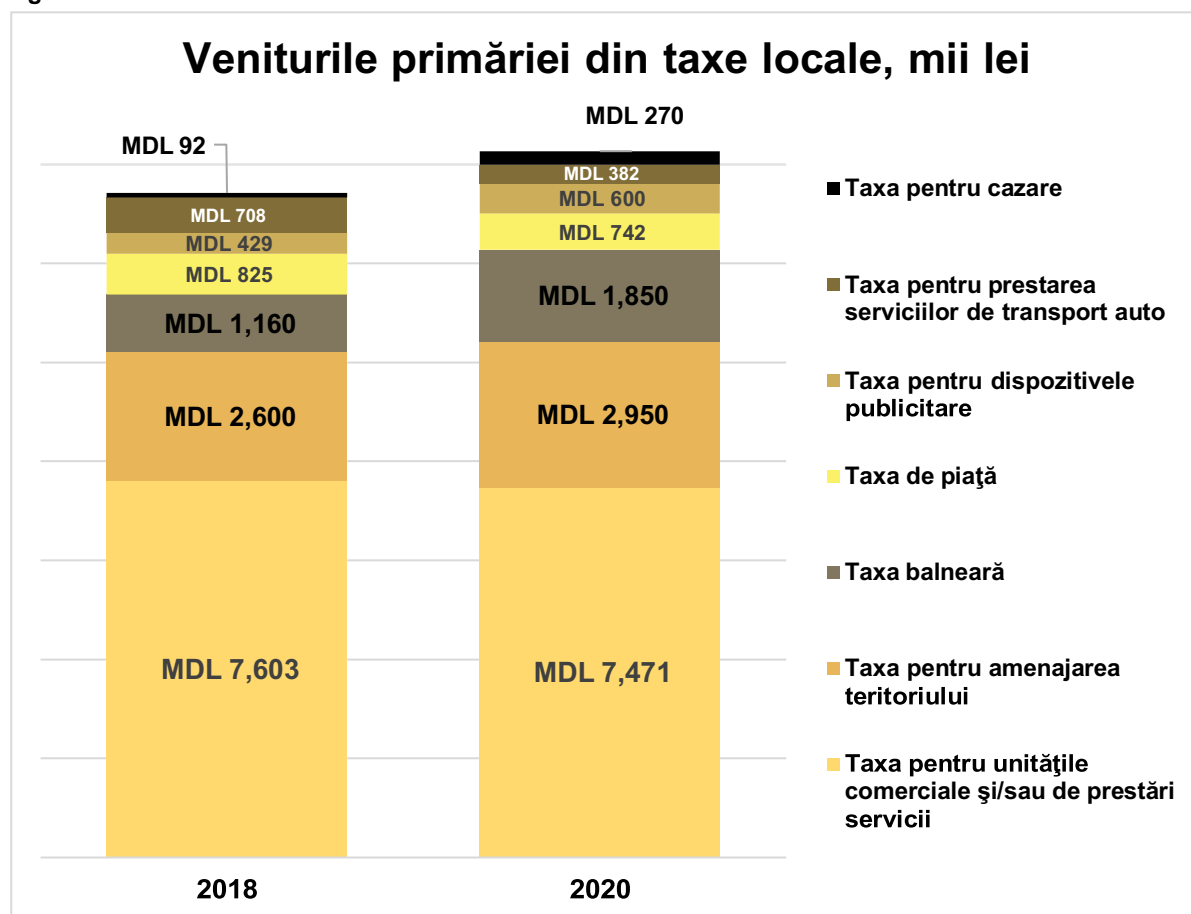
Figura 1.

Transferurile cu destinație specială sunt destinate finanțării învățământului preșcolar, învățământului extrașcolar și școlilor sportive. Tot pentru anul 2020, 4.3 milioane de lei din totalul transferurilor bugetului de stat vor fi utilizate pentru infrastructura drumurilor.

În anul 2020, primăria municipiului Cahul prognozează să colecteze din taxele locale 14.3 milioane lei, ceea ce reprezintă 12% din totalul veniturilor primăriei. În comparație cu anul 2018, venitul din taxele locale au crescut cu 6% (în termeni nominali). Ponderea cea mai mare îi revine taxei pentru unitățile comerciale și de prestări servicii. În perioada 2018-2020 au avut loc schimbări în structura veniturilor din taxe locale. S-a majorat venitul din taxa de cazare (+194.4%), din taxa balneară (+59.5%), din taxa pentru dispozitivele publicitare (+39.8%) și din taxa pentru amenajarea teritoriului (+13.5%). Dar s-a redus venitul din taxa pentru prestarea serviciilor de transport auto (-46.1%) și taxa pentru unitățile comerciale (-1.7%).

Figura 2.

Având în vedere situația epidemiologică din țară și continuarea răspândirii noului virus COVID-19, veniturile prognozate din taxele ce conțin activități economice ar putea fi grav afectate. De exemplu, taxa balneară și taxa pentru cazare ar putea scădea semnificativ. Ca pondere, venitul din aceste 2 taxe reprezintă 2% din venitul total al primăriei sau 15% din taxele locale.

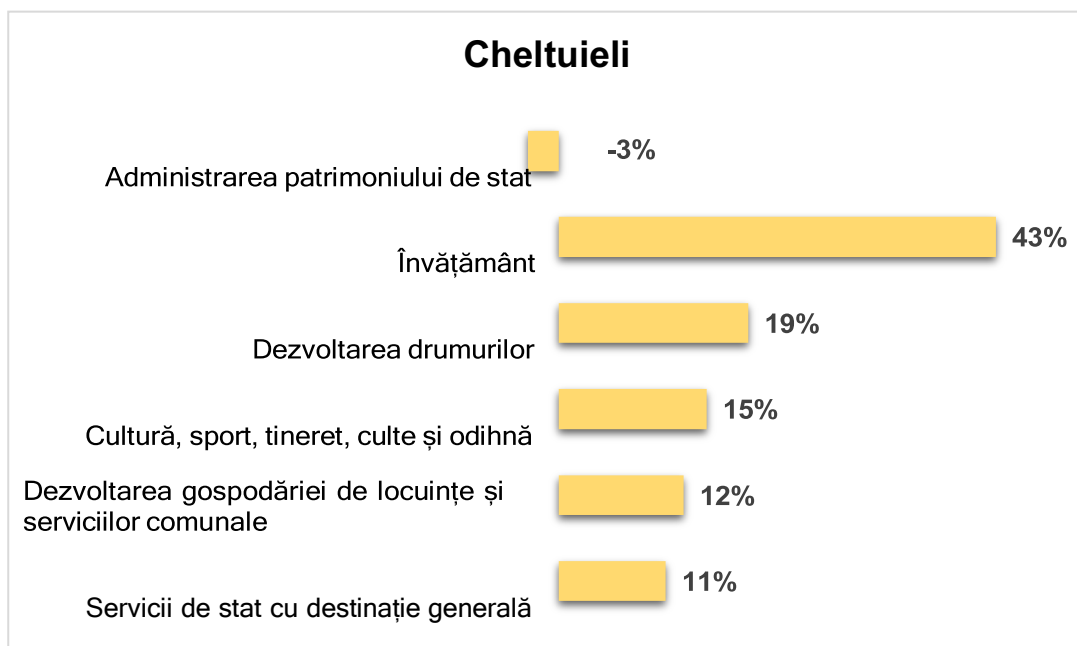
Colectările din taxele locale confirmă faptul că municipiul Cahul reprezintă un important centru economic și social și dispune de capacitate de colectare a veniturilor proprii. Volumul veniturilor ce revine unui locuitor a crescut în trei ani cu 27% până la 3098 lei¹.

Care este sursa principală a cheltuielilor?

Pe partea de cheltuieli pot fi evidențiate 3 categorii care reprezintă cea mai mare pondere în cheltuielile totale: învățământul (43% din total cheltuieli), dezvoltarea drumurilor (19% din total cheltuieli) și cultura, sport, tineret, culte și odihnă (15% din total cheltuieli).

Observăm că serviciile în domeniul economiei, reprezintă o pondere negativă în totalul cheltuielilor. Acest lucru se datorează profitului obținut de primărie din administrarea patrimoniului. Din realizarea bunurilor, a terenurilor și a construcțiilor nefolosite, primăria speră să colecteze venituri în jur de 3,8 milioane lei. Acestea vor fi folosite integral pentru dezvoltarea drumurilor din localitate.

Figura 4.

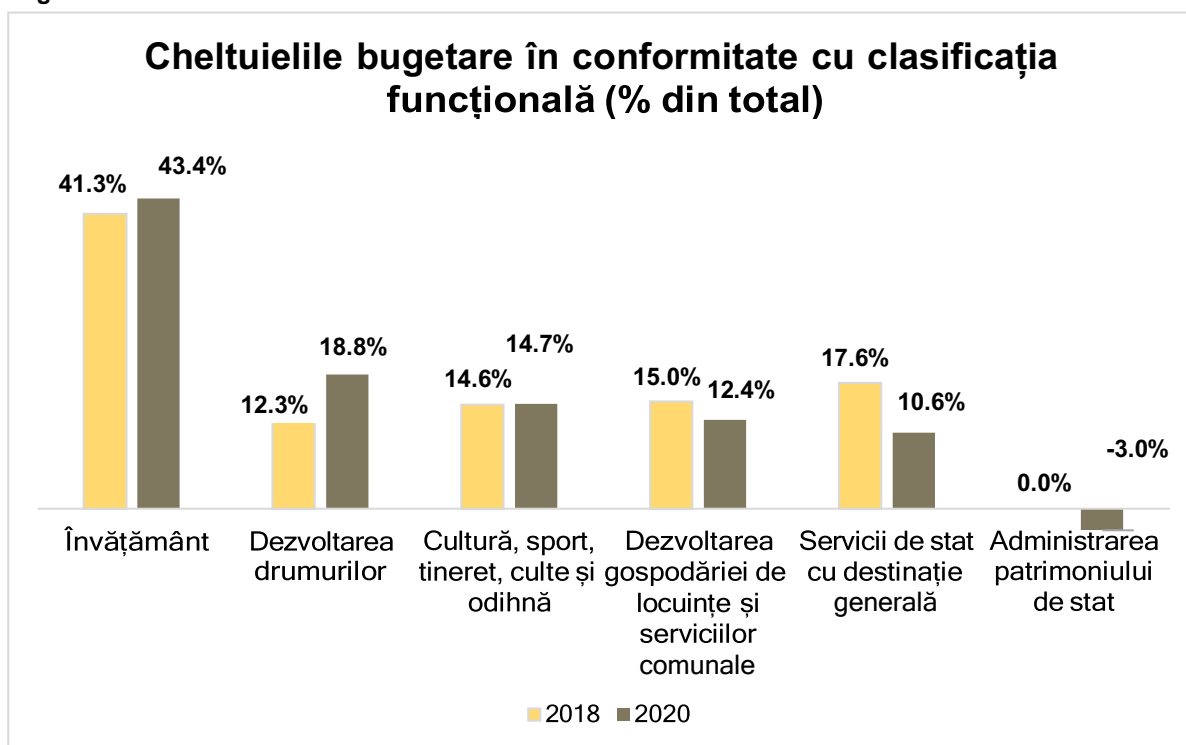
Cheltuielile din învățământ se referă la acoperirea costurilor pentru educație timpurie, școlile sportive și educație extra-școlară. În municipiul Cahul activează 8 grădinițe-creșe. Suma totală alocată pentru întreținerea grădinițelor în anul 2020 va fi de 45.4 milioane

¹ Calculele autorului în baza informației primăriei Cahul și a Biroului Național de Statistică

lei. Cea mai mare parte a acestor cheltuieli este fi acoperită din transferurile de la bugetul de stat, circa 37.4 milioane lei. Suma respectivă va fi destinată pentru întreținerea celor 8 instituții, a personalului în număr de 375 de angajați și pentru asigurarea alimentației copiilor. O altă parte din costul de întreținere a grădiniței este acoperit prin contribuția părinților. Plata părinților este un adaos pentru alimentația copiilor și constituie 8 lei pentru fiecare zi.

Cheltuielile de personal pentru anul 2020, vor fi de 62.6 milioane lei, ceea ce reprezintă aproape 51% din buget. Personalul nemijlocit al primăriei constituie 72 de poziții, în instituții finanțate de la bugetul orașului fiind 779 poziții.

Figura 5.

Cât de bine răspunde bugetul la prioritățile asumate de APL?

În luna mai 2019, Primăria Cahul a aprobat Programul de Dezvoltare Strategică și Planul de Acțiuni pentru perioada 2019 - 2025. Documentul a fost realizat cu suportul USAID în cadrul programului Comunitatea Mea. Programul prevede următoarele 4 priorități de dezvoltare:

- Dezvoltarea infrastructurii și serviciilor turistice;
- Dezvoltarea și valorificare potențialului agro-industrial al municipiului;
- Dezvoltarea urbană durabilă a orașului;

- Creșterea accesibilității municipiului.

În perioada 2018 - 2020 au avut loc schimbări în structura alocărilor bugetare (figura 5). S-a majorat semnificativ ponderea cheltuielilor pentru dezvoltarea drumurilor de la 12% la 18% din totalul cheltuielilor bugetare. Această creștere confirmă faptul că autoritățile locale au început să acorde o atenție mai mare domeniului infrastructurii, reflectând această prioritate și în documentele bugetare.

Un impuls major în corelarea mai bună a priorităților și cheltuielilor bugetare va fi realizat inclusiv prin implementarea programului **EU4Cahul**. Inițiativa lansată la începutul anului 2020 va susține dezvoltarea socio-economică a municipiului Cahul și a localităților învecinate. Proiectele finanțate vor stimula dezvoltarea economică inteligentă, incluzivă și durabilă. Acestea fiind și prioritățile din documentul de planificare strategică aprobat de către Consiliul Municipal Cahul.

Executarea bugetului pentru anul 2019

La 12 martie 2020, Consiliul Municipal Cahul a aprobat raportul cu privire la executarea bugetului municipal pentru anul 2019. **Conform documentului, partea de venituri a fost executată la nivel de 101%.** Dar analiza detaliată a veniturilor prezintă devieri semnificative la unele categorii (tabelul 1).

Tabelul 1.

Tipul impozitului	Nivelul executat
Impozitul pe venitul persoanelor fizice ce desfășoară activități independente	3%
Impozitul pe bunurile imobiliare ale persoanelor juridice	354%
Încasări de la prestarea serviciilor cu plată	76%
Realizarea clădirilor și terenurilor	69%
Impozitul funciar pe terenurile cu destinație agricolă de la GT	6%

Astfel, deși documentul este unul descriptiv, prezentând în mod detaliat detalii despre venituri inclusiv în formă grafică. Acesta nu conține informație analitică care ar explica cum anumite politici au influențat veniturile (de exemplu majorări sau micșorări de taxe locale) și nu explică care au fost cauzele devierilor observate la volumul încasărilor.

Partea de cheltuieli a fost executată la nivel de 94% din prevederile planului precizat. Analizând situația și din alte orașe ale țării, executarea parțială a planurilor de cheltuieli este una dintre probleme cu care se confruntă, atât autoritățile centrale, cât și cele locale.

O deficiență majoră la informația prezentată la cheltuieli este lipsa indicatoarelor de performanță care ar facilita evaluarea rezultatelor atinse în raport cu cheltuielile efectuate. De exemplu, raportul menționează ca progres faptul că volumul total de cheltuieli pentru dezvoltarea drumurilor a atins 19.6% din toate cheltuielile, dar nu prezintă legătura între volumul investițiilor realizate și indicatorii de performanță obținuți. Câți km de drum au fost reabilitați/construiți cu acești bani? Care a fost costul unui km de drum reabilitat? Este acest cost comparabil cu alte orașe din regiune? Asemenea indicatori ar trebui să existe și în celelalte domenii în care se fac investiții capitale, cum ar fi: iluminatul stradal, apă și canalizare, grădinițe etc.